

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

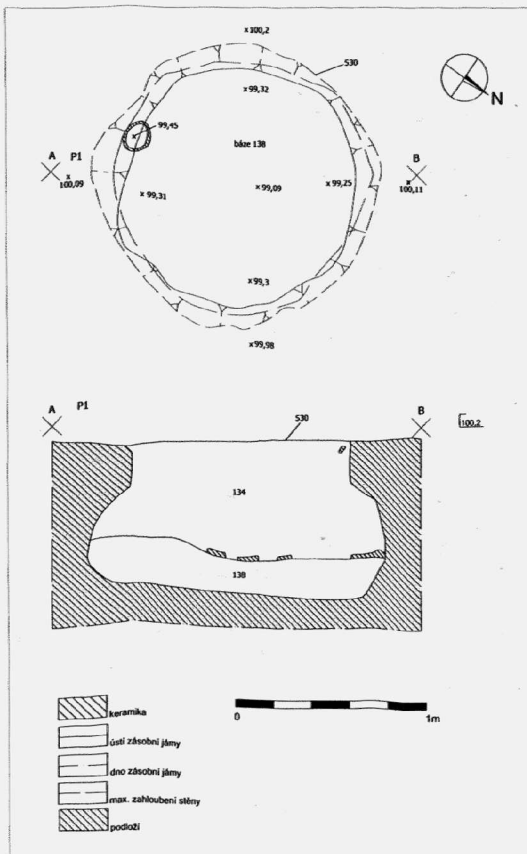
antropologického materiálu (zejména čelisti). Takto dokumentovanou nálezovou situací bylo možné interpretovat jako sekundární využití zásobní jámy pro pohřeb jedince (pravděpodobně dítěte). Přesnou polohu pohřbeného na dně jámy nebylo možné určit z důvodu naprostého strávení antropologického materiálu.

Podstatná část získaného archeologického materiálu pochází z výplně zásobní jámy k. 530 (obr. 22). Jedná se především o fragmenty keramických nádob, malé množství mazanice a štípané industrie, paleobotanických a antropologických vzorků.

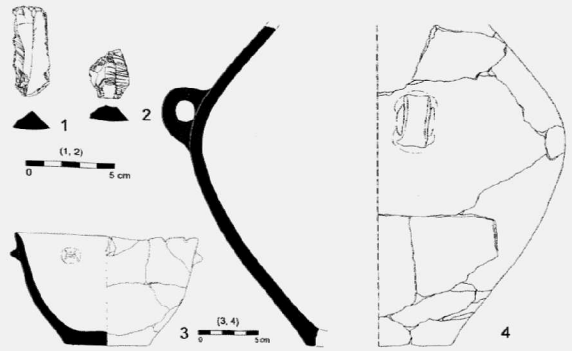
V keramických nálezech nebylo možné, až na výjimky, rozlišit keramické třídy, jejich typy, příp. podvarianty. Typologicky blíže určit se podařilo kónickou mísu s oblou stěnou, odsazeným dnem a výčnělky pod okrajem, pocházející ze dna zásobní jámy (obr. 22: 3). Dále byly v souboru přítomny pozůstatky amfor s uchy na plecích (obr. 22: 4). V jednom případě byla dokumentována výduť s pozůstatkem listy ve tvaru obráceného „V“. Z výplně zásobní jámy pochází jeden kus přepálené čepce (obr. 22: 2) a z povrchového sběru na skryté ploše dvojité škrabadlo na čepeli (obr. 22: 1).

Záchranným archeologickým výzkumem byla prozkoumána malá část v minulosti již zkoumaného sídliště kultury nálevkovitých pohárů.

Tereza Krasnokutská

Obr. 21. Úvalno. Půdorys a profil zásobní jámy k. 530. Úvalno. Grundriß und Profil des Vorratsgrube Nr. 530.

Obr. 22. Úvalno. Výběr keramického materiálu a štípané industrie ze zásobní jámy k. 530 (2–4) a z povrchového sběru (1).

Úvalno. Keramik und Spaltindustrie aus der Vorratsgrube Nr. 530 (2–4) und aus der Oberflächensammlung (1).

Literatura

Procházková, P., Šmíd, M. 1999: Návrh typologie keramiky kultury lidu s nálevkovitými poháry na Moravě. *Pravěk NŘ* 9, 159–179.

Stabrava, P. 2002: Výsledky záchranného archeologického výzkumu na parcele č. 2415/24 v Úvalně, okres Bruntál, *Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w latach 1999–2000*, 90–94.

Resumé

Úvalno (Bez. Bruntál). Unbauter Teil der Gemeinde. Trichterbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

VRCHOSLAVICE (okr. Prostějov)

„Na dílech“. KŠK a KZP. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Během výstavby dálničního úseku z Vyškova do Kroměříže bylo objeveno na předem vyznačeném úseku dálničního tělesa přes 300 archeologických objektů z různého období pravěku (podrobnější popis lokality – viz kapitola Doba bronzová). Protože lokalita Na dílech zasahuje i na k. ú. sousední obce Vitčice byl pro ni zvolen název Vrchoslavice-Vitčice.

Kromě sídlištních objektů z různého období pravěku bylo na lokalitě prozkoumáno také 14 hrobových celků z období eneolitu. Zdá se, že většina z nich patří ke kultuře šňůrových pohárů, přesto nelze přesně datovat hroby, ve kterých se našly jen fragmenty kostí nebo které byly úplně prázdné. V hrobech KŠK najdeme většinou špatně dochované lidské kosti, často shrnuté do jednoho rohu hrobové jámy, a fragmenty zničených nádob: amfor, hrncovitých nádob a klasických „šňůrových“ pohárů.

Jenom ve dvou hrobech se kostry dochovaly v lepším stavu, a to v hrobě č. 10, který s jistotou můžeme zařadit kultuře zvonovitých pohárů, kde mrtvý byl složen v skrčené poloze na pravém boku a vybaven větší mísou i hrncovitou nádobou, a v hrobě č. 14, kde mrtvý (uložený ve stejné poloze) byl vybaven jen broušenou pazourkovou sekerkou. V jed-

nom hrobě byly nalezeny pozůstatky žárového pohřbu uložené na dně hrobové jámy bez milodarů.

Všechny hrobové jamy (bez ohledu na kulturní příslušnost) byly s menšími odchylkami orientované S-J a jejich rozměry se pohybovaly od 1,4 m do 2,2 m délky a od 1 m do 1,4 m šířky a kolem 0,20 m hloubky.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Vrchoslavice (Bez. Prostějov). „Na dílech“. Glockenbecher- u. Schnurkeramikultur. Gräberfeld. Siedlung. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Horní náměstí. Starší eneolit. Sídliště. Záchraný výzkum.

V rámci rekonstrukce kanalizace města Znojma – ISPA se podařilo na přípojce stoky AG-1, na jižní straně náměstí, zachytit větší zásobní jámu s keramikou, která se však pouze dá zařadit do období staršího eneolitu. Soubor je doplněn zlomkem kamenného sekeromlatu a obloukovým týlem. Na ZM ČR I : 10 000 (list 34-11-21) se místo nálezu nachází v okolí bodu 366 mm od západní sekční čáry a 46 mm od jižní sekční čáry a nadmořská výška činí 294 m.

Mikulášské náměstí. KNP. Ojedinelý nález. Záchraný výzkum.

V rámci rekonstrukce kanalizace města Znojma – ISPA se podařilo na trase sběrače AD zjistit v obsahu kulturní vrstvy únětické kultury jeden střep z výdutě šálky s výzdobou brázděného vpichu Retz-Křepice. Naleziště se nachází na ZM ČR I : 1000 (list 34-11-21) v místě bodu 360 mm od západní sekční čáry a 26 mm od jižní sekční čáry v nadmořské výšce 294 m.

Zdeněk Čížmář

Resumé

Znojmo (Bez. Znojmo). „Horní náměstí“. Älteres Äneolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Mikulášské náměstí“. Trichterbecherkultur. Einzelfund. Keramik Retz-Křepice. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (k. ú. Přímětice, okr. Znojmo)

Extravilán. KZP. Sídliště a kostrový hrob. Záchraný výzkum.

V měsíci říjnu 2006 proběhl rychlý záchraný výzkum na ploše budoucí výrobní a skladovací haly a výrobní linky č. 9 fy Pegas. Na ZM ČR I : 10 000 (list 34-11-21) se zkoumané území nachází v okolí bodu 380 mm od západní sekční čáry a 370 mm od jižní sekční čáry. Terénní úpravy se dotkly plochy cca 1 ha, na které se vyskytovalo převážně mírně zvlněné skalní podloží. V severozápadní části však byla jedna z těchto mírných

depresí skalního podloží vyplněná tenkou vrstvou kvartérní spraše, která dosahovala mocnosti do 0,5 m. V pásu širokém 30 a dlouhém cca 50 m se vyskytlo celkem 8 velkých zahloubených objektů a 20 metrů jižně od nich pak osamocené kostrový hrob.

V oválné hrobové jámě byl ve skrčené poloze na levém boku, hlavou k severu a obličejem k východu pohřben mladý jedinec, zemřelý do 10 let věku. Za týlem lebky se nacházely keramické milodary (obr. 23) – kónická mísa s mírně rozšířeným a sčríznutým okrajem a do ní vložený drobný soudkovitý hrnek s ouškem. Podle polohy zemřelého a přiložených milodarů náleží hrob do období kultury se zvoncovitými poháry. Osm zahloubených objektů můžeme interpretovat jako zásobní jamy, které obsahovaly jen velmi málo nálezu. Jejich vztah k hrobu je nejasný, i když by se s jistotou pravděpodobností daly přiřadit k téže kultuře.

Zdeněk Čížmář

Resumé

Znojmo (Kataster Přímětice, Bez. Znojmo). Glockenbecherkultur. Siedlung u. Skelettgrab. Rettungsgrabung.

Obr. 23. Znojmo (k. ú. Přímětice). Kostrový hrob kultury se zvoncovitými poháry. Znojmo (Kataster Přímětice). Skelettgrab der Glockenbecherkultur.